

Fara, posvečena sv. Petru.

Pravilno orientiran cerkev stoji v sredi vasi v n. v. 289m.

Viri i¹ literatura : Avg. Stegenšek: Konjiška dekanija, Maribor 1909;
Farna kronika;

Cerkev sestavljajo: Pravokotna ladja, nekoliko ožji, a enako visok in 3/8 zaključeni presbiterij, ob njegovo in ladjino južno stran prizidana nadstropna zakristija, ob njegovo severno stran pa prizmatičen zvonik z nizko kletjo na zapadu. Gradnja je kamenita, ometana. Strehe: sedlasta, strešasta, zakristije strešasta, škrljeve; Zvonikova čebulasta, škrljeva, Ker teren proti zapadu visi, je cerkev na to stran vedno višja. Cerkev obdaja sled pokopališkega zidu, na katerega plato vodijo dvojne stopnice, iz zapada.

Zunanjščina: Ladjo obdaja v zapadnem delu pristrešen talni zidec, vso pa profiliran venčni zidec. Sicer je nerazčlenjena ter ima preprosto fasado. V njeni osi je pp portal s profilirano gredo in letnico 1705 ter trikotnim sledom vežine strešice. Severna ladjina podolžnica ima 2 pp okna s stopničastim ostenjem ter v zapadnem delu luneto. Južna ladjina podolžnica ima pp okno in ppu okence ter v vzhodnem delu krasen portal z bogato ornamentiranim lokom (rozete), angeli v zatrepih ter ravno in bogato profilirano preklado. Na loku je letnica 1661. Pri zakristiji se jasno vidi, da je bila v nadstropju dvignjena. V južni steni ima v vsaki etaži po 2 pp okni, v vzhodni pa preprost pp portal. Presbiterij ima v južni steni 1, v vsaki poševnici 1 pp okno s stopničastim ostenjem, v zaključnici pa okroglo lino. Presbiterij inxx zakristija sta brez talnega in s profiliranim venčnim zidcem. Zvonik ima pristrešen talni zidec, sicer pa je nerazčlenjen, le proti jugu ima v višini cerkvenih streh pristrešen zidec. Včasini je imel enojne

ppk zvonove line, sedaj pa je dvignjena za etažo ter ima enojne renesančno razčlenjene in z balustrado opremljene zvonove line. Zvonik zaključuje profiliran fabion, ki se nad urnimi kazališči polkrožno boči. Na severo-vzhodnem zvonikovem og^alu je kot odbijač marmornat baluster. Zvonikove ogale je včasih krasila rdečkasta slikarija, ki je predstavljala segmentno izbočene robove. Kletno^v prizidek je bp.

Notranjščina: Tlak ^{iz} je raznobarvnega cementa se do glavnega oltarja dviga za 2 + 1 + 1 stopnico. Zidana pevska empora počiva na 2 toskanskih stebrih in 2 križnih obokih, tretjega desnega zavzemajo stopnice, vodeče nanjo. Emporino fasado krasita 2 polstebra iz štuka, spletena iz listnatih vitic. V zatrepih srednjega loka sta operotnični angelski glavici. Štuk je tipičen za 2. pol. 17. stol.

Sorazmerno dolgo ladjo členijo 3 celi in 2 polovična para pilastrov z ~~oprogami~~ oprogami in 4 križnimi oboki. Slavolok s pilastroma je ppk ter ima lokevo ostenje okrašeno z poljem z letnico 1924, obdanem s štukirano borduro iz cvetnika in jajčnika, tipično za 2/3 17. stol. Presbiterij členijo 4 pilastri, ki nosijo križni obok in 3-strani zaključek z oprogama, ki sta enako štukirani kot slavolok. Vhod v zvonico je pp, posnet na ajdovo zрно. Vhod v zakristijo je preprost, pp. Zakristijo pokriva banja z 2 sosvodnicama, oratorij pa ima raven strop ter se odpira v ladjo z pdp lino. Zvonica ima marmorant tlak in polkrožno banjo, ki je podolžna. Proti zapadu je imela malo pp lino, ki so jo zidali, ko so dodali klet.

Notranjščino krasijo freske, F. Horvata iz Gornje Radgone iz l. 1903.

Oprava: Glavni oltar je čedno baročno delo, ki je bilo obnovljeno l. 1871 in 1904. Nastavek nosita 2 para stebrov in ogredje. Atike ni. V srednji dolbini je upodobljena plastična skupina predaje ključev, stranska kipa nad obhodnima lokoma sta kmečko pojmovana Janez in Pavel v škornjih in meči, v "atiki" sta oba Janeza, na vrhu pa BO.

Tabernakelj je mlajši. Oltar je iz sredine 18. stol.

Stranska oltarja posvečena Srcu Jezusovemu in Lurški MB sta enaki deli. Nastavek inatika se sestojita iz 2 parov stebrov, od katerih je notranji par uvit in iz golšastega ogredja. Prvi oltar ima kipe Antona Puščavnika, Srca Jezusovega (novi kip) in Luke kot živinskega zaščitnika ter Blaža, Valentina in Nikolaja. Drugi oltar ima kipe Jožefa, LMB (novejši kip) in Joahima ter Janeza Krstinka, Ane in Caharije. Oba oltarja sta kvalitetni deli 1. tretinje 18. stol. z več sedimenti ornamentalne dekoracije 17. stol. (n.pr. lavorjev splet.)

Prižnica je preprosto delo sredine 18. stol. Njen baldahin krasijo 4 putti in neznan propovednik.

Prižev pot je kopija po Rm Führichu, vendar prosto izvršena. Na zadnji postaji postaji je napis podpis: O.A.M.D.G. Krstnik in ogglje so bp.

Oprema: V zakristiji je omeniti baročni košek enega helihov, v oratoriju pa kip sv. Andreja, ki je bil nekoč v oltarju Srca Jezusovega, ter je iz tretinje 18. stol.

Tu je tudi zvita postna slika glavnega oltarja, ki predstavlja spokorenje Petra, sedečega s sklenjenimi rbkami v odprti votlini, poleg sebe kljigo s ključi, pred seboj z jutranjo zarjono oblite pokrajino. Slika je o. pl. ter jo je izdelal Johann Reyer leta 1817 ali 1847 (nerazločno).

Zvonik: V 1. nadstropju ima zazidane vrati proti vhodu in jugu. Prva so bila vhodna, druga so vodila na prejšni, zelo nizek presbiterij. Ta so ppk ter iz rezanega kamna. Tu je tudi zazidana ozka pp lina. Zvonikovo nadstrpje je iz opeke ter 2. pol. 17. stol. V njem visi zvon z napisom: NICOLAUS URBANUS BOSET CILLEAE ME FUDIT ANNO 1689. Arasi ga venec fruktonov ter reli-

efi Florijana, sv. opata, Golgate in Boštjana.

Podstrešje: Ladja je v zapadnem delu vsaj v osnovi še srednjeveška, ostalo pa je iz 17. stol. Ta ostanek je povzročil asimetričnost ladje in presbiterija, ki je opazno v obokanju. Sedanji oboki so opečni. Zvonik je iz 16. stol. na njegovi južni steni se jasno vidi, da je bil prejšni presbiterij mnogo nižji ter s trikotno streho povezan z zvonikom, sedanji pa se je dotikal zvonika s kapom in so ga šele kasneje povezali s trikotno streho z njim. Zakristijski oratorij je najmlajši del stavbe.

Resume: Leta 1308. so prosili kartuzijani kardinala Napoleona Ursini za postavitev ~~kapelle~~ capelle, to je filiale. Nato so postavili cerkev, ki se prvič omenja l. 1392. in od katere je v osnovi, ohranjena ladja vsaj v njenem zapadnem delu. Imela je nižjo, ravno krito ladjo ter presbiterij, katerega sled se še pozna na zvonikovi južni steni. V 16. stol. so prizidali zvonik, ki je imel v zvonici zakristijo, vhod v l. nadstropje in tam tudi prehod na presbiterijevo podstrešje ter je bil za nadstropje nižji od sedanjega. Okoli l. 1660-1661 so podrli presbiterij, mogoče tudi izhodni del ladje ter postavili sedanjo stavbo z obokanima ladjo in presbiterijem ter z vdolano emporo. Od takrat je južni portal, medtem ko je glavnega gotskega nadomestil sedanji šele l. 1705. Takrat je bil povišan tudi zvonik do sedanje višine. Zakristija je verjetno kasnejši dozidek, gotovo pa je njen oratorij iz prejšnjega stoletja. Iz istega stoletja je tudi nepomemben kletni prizidek zapadno zvonika. Oprava je v glavnem iz 1. pol. 18. stol., fresko dekoracija pa iz l. 1903.

Okolica: Župnišče je nadstropno poslopje, katerega etaži deli štukiran zidec, stene pa poživljajo plitvi pilastri. Jugovzhodni ogal ima podpornik. Glavni portal je preprost, pp, njegovo nadsvetlobo krasi kovana mreža. Vežo pokriva banjasti obok s 6 pari sosvodnic.

konsrevatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: Hiša št. 70 v vasi je nekdanja kartuzijanska pristava. Je večje nadstropno poslopje kamenite gradnje mešane z opeko ter v vhodnem delu širše kot v zapadnem. V vzhodnem delu ne ppk portal s potlačenim lokom in posnetim robom proti cesti ter profiliran pp port^{al}~~ix~~ iz 17. stol. proti dvorišču. Ta del stavbe je podkleten, v nadstropju pa je stanovanje. Je iz 2. pol. 16. stol. Zapadni ožji del stavbe je prizidek iz 1. pol. 17. stol. Obsega pritlično lopo in ogromno klet., koli skoraj kvadratnega dvorišča so novejša poslopja: skedenj, kozolec, hlev, v vzhodnem delu pa 18.m globok in 2 m širok okrogel ter obzidan studenec. Kot v Suhemdolu je torej tudi pristava v Žičah predstavljala od ~~xxx~~ vseh strani zaprt gradbeni štirikotnik.

V vaški kapeli običajnega tipa~~x~~ je kip MB, delan v baročni tradiciji.

Opombe:

J. Curk: Celjska topografija (Konjice), rkp. str.44-46. (zapiski 1959).

In der Pfarrkirche von Sternstein befinden sich auf dem Dachboden die Statuen vom ehemaligen Hochaltar der Kartause. Mit dem Stile dieser Statuen stimmen folgende Werke überein: ~~zwei~~ Zwei Seitenaltäre in der Pfarrkirche St. Peter in Seizdorf.

Aug. Stegenšek: Kirchliche Einrichtungsstücke aus der Kartause Seiz., Der Kirchenschmuck, 1905, 36. Jahrgang, S. 13,14.

Na južni zunanjščini ladje odkriti dve freski l.pol.14.stol. 1330/40.Na istem ometu, močno naključvani, a še dobro čitljivi.

Leva: frontalna Marija zaščitnica s plaščem, rudeč črno obrobljen plašč, nimb rudeč, trilistna krona.Rumena suknja, zelo stegnjen pas blede rumen črno obrobljen.Z obema rokama drži M. razpet plašč s skupinami glav.Spodnji del uničen.

Desno: velik sv.Krištof, frontalen, rdečkasto rujav plašč, belo podložen, zelo širok bel ovratnik del.Glava ima rumen nimb, rujave lase in brado in lica nepokrita, dvoje povešenih brk.

Suknja je rumena in preprežena z rujavim vzorcem kvadratične mreže s štiri= listnimi rozetami.Z desno opira pri sedežu otroka v dolgi dopetni rumeni tuniki, z levo pa drži drevo s stiliziranimi listi.

Bel zavozljan pas.Pritličen del uničen.Plašč Krištofov se obojestransko vijugasto razvija navzdol, da se menjata rudečerujava površina in bela podloga.

Srednjeevropsko.

Risarski slog s črnimi obrisi, barva samo polni tako načrtana polja.

Stele, XXVA, 1967,64 _ 66